

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu BIURO RADY DYSCYPLINY NAUKI MEDYCZNE	
wpt. dnia	00 -11- 2023
L. dz. RN-BM/	2023

Prof. dr hab. Tadeusz Kasperczyk

Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie

VIDI:

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
RADA DYSCYPLINY NAUKI MEDYCZNE
Przewodniczący
prof. dr hab. Agnieszka Haloń

Recenzja

rozprawy doktorskiej lek. med. Krzysztofa Błechy, temat: „ Rola suplementacji diety i fitoterapii w profilaktyce i leczeniu chorób narządu ruchu.”

Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Promotor: dr hab. n. med. Dorota Waśko-Czopik

Wobec wielu zagrożeń zdrowia we współczesnej cywilizacji, każde podjęcie zagadnień z zakresu promocji zdrowia, w tym profilaktyki, prewencji i leczenia chorób zasługuje na uwagę.

Celem pracy było ukazanie roli (znaczenia) suplementacji diety w profilaktyce i leczeniu chorób narządu ruchu. Przedmiotem analizy były następujące surowce: 1) kora wierzby, 2) korzeń piwonii, 3) korzeń hakorośli, 4) kłącze kurkumy, 5) kłącze imbiru, 6) owoc róży, 7) żywica kadzidłowca.

Ponadto uwzględniono następujące substancje pochodzenia naturalnego, tj.: glukozaminę i chondriotę, kwasy tłuszczowe omega-3 i witaminę D.

Opis pracy

Praca składa się z 5-ciu rozdziałów, tj.;

1. Uzasadnienie tematu pracy i jej cel
2. Wstęp (opisano tu choroby narządu ruchu, surowce i substancje – jak wyżej)
3. Metodyka pracy
4. Wyniki
5. Dyskusja i wnioski

Ponadto praca zawiera; 1) streszczenie w języku polskim i angielskim, 2) spis tabel, 3) wykaz skrótów, 4) bibliografię.

Pracę wykonano metodą przeglądu narracyjnego (z elementami przeglądu systematycznego), wykorzystując literaturę z baz danych bibliograficznych: PubMed, Scopus, Web of Science. Indeksy i kryteria wyszukiwania podano w tab. nr 2, s. 26. Łącznie wykorzystano 338 pozycji literatury, głównie w j. angielskim. Praca zawiera 201 stron maszynopisu w tym zawarto – 23 tabele.

Analiza wyników

Zgodnie z podaną w rozdziale drugim kolejnością wymienionych surowców uwzględniono:

4.1.1. Kora wierzby; przed selekcją było 58 rekordów, po selekcji - 6

4.1.2. Korzeń piwonii; odpowiednio; 231 i 24

4.1.3. Korzeń hakorośli; 64 i 13

4.1.5. Kłącze imbiru; 129 i 30

4.1.6. Owoc róży; 114 i 6

4.1.7. Żywica kadzidłowca; 155 i 33

W odniesieniu do „substancji” wykorzystano tylko jedną z baz - PubMed, odpowiednio wykorzystano; 322/100; 82/29; 93/26. Analiza we wszystkich przypadkach wykorzystania surowców przebiegała według takiego samego schematu: praca (przypis – autor (-rzy), rok wydania publikacji, surowiec, materiał badawczy (ilość przypadków, płeć, wiek, choroba, czas trwania leczenia, efekty terapii, niekiedy podano też inne informacje (np. placebo lub bez, itp.).

R. Dyskusja i wnioski

Rozdział piąty „ Dyskusja i wnioski” (strony od 150 – 157) to zaledwie 7 stron tekstu. Niezrozumiała dla recenzenta jest zmiana kolejności omawiania surowców w stosunku do tej jaką zastosowano w podrozdziałach ; 2. 2. oraz 4. 1.

Uwagi krytyczne i polemiczne dotyczące recenzowanej rozprawy doktorskiej

1. Tytuł rozprawy

Tytuł rozprawy uważam za błędnie zredagowany, powinno się podać, że praca dotyczy tylko chorób reumatycznych, a nie narządów ruchu – ogólnie.

Uwzględniono: 1) reumatoidalne zapalenie stawów (RZS), 2) spondyloartropatie*, 3) toczeń rumieniowaty układowy, 4) chorobę zwyrodnieniową stawów**, 5) reumatyzm tkanek miękkich.

*Określenie zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa (ZZSK) wychodzi z użycia, to choroba Bechterewa lub choroba Marie – Strumpella (zob. Berkow R. Red. MSD Manual – Podręcznik diagnostyki i terapii. Urban & Partner, Wrocław 19955.

**ICD-10, Rozd. XIII, kod M15-19. Chorobę zwyrodnieniową stawów (P.M.) należy uznać bardziej za chorobę o podłożu reumatycznym niż – ortopedycznym.

2. Wstęp

Zasadniczo w pracy brak jest wstępu- funkcją wstępu jest wprowadzenie do tematu, a tu Autor opisuje choroby narządu ruchu i surowce. Wstęp powinien być pierwszym rozdziałem pracy. Uzasadnienie tematu pracy doktorskiej (Rozdział 1.) powinien być umieszczony po wstępie. Wstęp powinien zawierać też nieco informacji z zakresu historii (jak na przykład w pracy Pani prof. Elżbiety Pisulewskiej: „ Tajemnice ziół, zastosowanie w żywności, żywieniu, dietetyce i kosmetologii. KWSPZ, Kraków 2016.

Brakuje we wstępie uzasadnienia dotyczącego wyboru właśnie tych (a nie innych) surowców.

3. Metodologia

Autor pisze, R.3. Metodyka pracy

Poprawniej byłoby pisać tak jak Autor uczynił to w streszczeniu pracy, tj.: „Materiał i metody”.

4.Literatura i przypisy

Przypisy do literatury wykonano w systemie vancouverkim (kolejność cytowania). Noty sporządzono niestarannie, zawierają szereg usterek, a przede wszystkim rzuca się w oczy brak jednolitego postępowania redakcyjnego (raz jest przecinek, raz średnik, zob. poz. 6 a 14; poz. 50 a 53). Brak przypisu do W. Schaffer (s.27), pod numerem 76 p. b. B. Schmid i inni , a jest C. Biegert i inni, podobnie poz. 83.

5.Dyskusja

Dyskusja naukowa wymaga powoływania się na literaturę, w dyskusji Autor (ss.150 -157 wraz z wnioskami) nie uwzględnił ani jednego przypisu do literatury. Jest to coś w rodzaju – podsumowania. O tyle mogę zrozumieć takie postępowanie, że Autor już w rozdziale – „Wyniki” przeprowadza dyskusję. Gotów jestem przyjąć takie postępowanie za poprawne pod warunkiem jaki przedstawiłem powyżej.

6.Wnioski

Wnioski odnoszą się do postawionych w celu pracy (p. r. 1.1.)pytań badawczych. W mojej opinii nie powinno się pisać – pytania badawcze (bo to wymaga przełożenia na hipotezy badawcze, a te mogą być weryfikowane tylko poprzez testy statystyczne), lecz pisać po prostu, że poszukiwano odpowiedzi na następujące pytania (a, b, c, d, e, s. 4).

Zawarte wnioski istotnie mogą być wskazówką do zastosowania opisanych surowców w profilaktyce i leczeniu wybranych chorób.

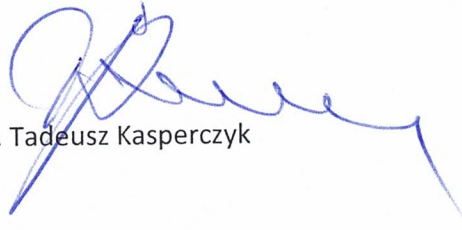
Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę rozmiary pracy (objętość pracy, ogrom literatury), uważam, że praca wymagała ogromnego wysiłku intelektualnego, poświęcenia dużo czasu na jej wykonanie, dobrej znajomości języka angielskiego (większość prac jest napisana po angielsku) ,z jednej strony, a błędy i usterki z drugiej oraz możliwości rozwiania kwestii merytorycznych podczas publicznej obrony pracy, moja recenzja jest pozytywna.

Pracę doktorską lek. med. Krzysztofa Błechy oceniam pozytywnie i stwierdzam, że jego rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz.595, z późn. zm) i wnioskuję do Rady Dyscypliny Nauki Medyczne UM we Wrocławiu o dopuszczenie lek. med. Krzysztofa Błechy do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Recenzent:

Prof. dr hab. Tadeusz Kasperczyk

Kraków 30.10. 2023